

بۆچى خودا بانگى ئىبراهيمى كرد

په يدايون ۱۱، ۱۲

له وانه كانى پاردووماندا، دهربارهى خودا و پښتو ژبې د دروستې خودا فيرده بوون. دهربارهى ئادم و حوامان زانى، قابيل و هابيل، شيت و خه نوك، نوح و خه لكى، كه كاتى خوى، و نه مرود و تاوهرى بابل. تنها چن كه سيك له گوره باپيرانمان به دواى خودا و پښتو ژبې د دروستې خودا كه وتن، زوربه يان به دواى شه يتان و پښتو ژبې د دروستې كهى كه وتن.

بو هم وانه گه شتینه چيروكى پياويك كه ناوى زور ناسراوه له ووشهى خودا، نه و پياوهى كه جينگايكى زور گرنكى هه بوو له پلانى خودا بو پزگار كرنى نه و ه كانى ئادم. نووسراوى پيروز ناماز بهم پياوه وهك (دوستى خودا) دهكات و (باوكى باوه پدران). ده زانى نه وه كينه؟ پيغه مبهري خودا ئبراهيم. نووسراوه پيروزه كان زور باسى ئبراهيم دهكات. ناوى زياتر له سى سه د جار له نووسينه كانى پيغه مبهريان هاتوه. له بهر نه وه بو هم پيو و وانه كانى داهاتوومان، به ناو نووسراوه پيروزه كاندا ده گه رين بو نه وهى بزاني چيمان فيرده كهت سه بارهت بهم پياوه كه ناو نرابو (دوستى خودا). نه مرود نيازمان وايه سه رنجى سه رته تاي چيروكى ئبراهيم بدين، بو نه وهى بزاني چون خودا بانگى كرد بو نه وهى شوينى بكه وهى، و بۆچى بانگى كرد.

پيش نه وهى دس پى بكه ين، پيوسته بزاني كه ئبراهيم ناوى ئبراهيم نه بوو يه كه م جار، به لكو ناوى نه برام بوو. دو وانه تر ده بينن بۆچى خودا ناوى نه برامى گورى بو ئبراهيم. به لام بو هم پيو، با نه و ه مان له ياد بيت كه ئبراهيم يه كه م جار پنى دوترا نه برام. له به شى يازدهى سپارهى په يدايون، ده زاني كه نه برام له نه وهى سام بوو. سام و حام و يافهت له بيره؟ هه رسى كوره كهى نوح. له نيوان سام و نه برام، ده پشت هه بوو، هه روهك چون ده پشت هه بوو له نيوان ئادم و نوح. باوكى نه برام ناوى تارهح بوو. نووسراوى پيروزه د فهرمووى: **تارهح نه برام و ناخور و هاراني بوو. هارانش لوتى بوو. (په يدايون ۱۱: ۲۷)** لوت كورى براگه ورهى نه برام بوو. باوكى لوت مردبوو. ناوى ژنه كهى نه براميش سارهى بوو. **سارهى نه زوك بوو و مندالى نه بوو. (په يدايون ۱۱: ۳۰)** نه برام و سارهى هه مان باوكيان هه بوو به لام داكيان جياوازيو.

نه برام له شاريك ده ژيا ناوى ثورى كلدانيه كان بوو، كه ئيستا به عيراق ده ناسرى. هم شاره زور دور نه بوو له و شوينهى نه مرود هه وللى دا شارى بابل و تاوهره بلنده كهى بنياد بنى. خه لكى نه و خاكه بت په رست بوون. وهك هه موو نه وه كانى ئادم، نه براميش له تاريخى گوناها له دايك بوو. نه برام و باوكى خوداى راسته قينه يان نه ده ناسى.

نووسراوه پيروزه كان پيمان ده لئيت كه پورژيك په روه رديگار خودا خوى دهرخست بو نه برام و له گه لى دوا. پيوسته نه وه بزاني كه كاتى خوى، خودا جاروبار له گه ل خه لك به راسته و خوى ده دوا، له بهر نه وهى هيشتان نووسينه كانى پيغه مبهريان نه بوو. نه مرود خودا له پښتو ژبې د دروستې خودا پيروزه كانه وه له گه ل خه لك ده دوى. له بهر نه وه چى دى پيوستمان به و وشانه نييه كه له ئاسمانه وه ده بيسترى، يا خود بينن، يان فريشته كان بو نه وهى پښتو ژبې د دروستې خودا بناسين. كاتى به ووردى بير له نووسراوه پيروزه كان ده كه ينه وه، نه و گوى له دهنكى خودا ده گرين.

با ئيستا بزاني خودا چى به نه برام فهرموو. له به شى دوازه، نايه تى يه كه م ده خوئينه وه: **خودا وهند به نه برامى فهرموو: (له خاكه كهت و له كه سوكاره كهت و له مالى باوكته وهه پرو بو نه و خاكهى پيشانت ده دم. (په يدايون ۱۲: ۱)** نايه ده زانى خودا چى به نه برام پاسپارد؟ به نه برامى فهرموو مالى باوكى خوى به جى بيللى، و مال ناوايى له خزمه كانى بكات و ولاتى خوى به جى بيللى و به ره و ولاتيك بروات كه خودا پيى پشاني ده دات. به گويى بير كرنه وهى مرؤف، نه وهى خودا له نه برامى داوا كرد زور زه حمهت بوو، به لام خودا پلانى هه بوو نه برام زور پيروز بكات.

با دووباره ئه م ئایه ته و ههردوو ئایه تی پاش ئه وه بخوینینه وه، بۆ ئه وه ی بزانیڼ بۆچی خودا داوای له ئه برام کرد مالی خۆی به جی بیلی و به ره و ولاتیکی تر بروت.

خوداوه ند به ئه برامی فهرموو: (له خاکه که ت و له که سوکاره که ت و له مالی باوکه ته وه برۆ بۆ ئه و خاکه ی پیشانت ده ده م. ^۲ (جا ده تکه م به نه ته وه یه کی مه زن و به ره که تدارت ده که م و ناوت مه زن ده که م و ده بیته به ره که ت. ^۳ ئه وانه ی داوای به ره که ت بۆ ده که ن به ره که تداریان ده که م و نه فره تیش له نه فره تکارانت ده که م. هه موو نه ته وه کانی سه ر زه ویش به هۆی تۆوه به ره که تدار ده بن.) (په یدابوون ۱۲: ۳-۱)

بۆچی خودا ئه برامی راسپارد بۆ ولاتیکی تر بروت؟ له بهر ئه مه: خودا پلانی وابوو له ئه برام نه ته وه یکی نوێ بینیته دی که وا پیغه مبه رانی خودا و بزگاری ده ری جیهانی لیه هه لسی. له بهر ئه وه خودا به لینی به ئه برام دا و فهرمووی، (جا ده تکه م به نه ته وه یه کی مه زن.... ده بیته به ره که ت.... هه موو نه ته وه کانی سه ر زه ویش به هۆی تۆوه به ره که تدار ده بن.)

ئالیزه دا راستیکی گرنه هه یه. لیه تی ده که ی؟ خودا ئه برامی هه لیزارد بۆ ئه وه ی بییت به باپیره که وه که وا ئه و بزگاری ده ره به لینی پی دراوه که لیه دیته جیهانه وه. چاره نووسی ئه م بزگاری ده ره وابوو بیته بزگاری ده ری هه موو خه لکی جیهان، بۆ ئه وه ی هه رکه سیك باوه ری پی بینی، بزگاری بییت له ده سه لاتی گونا ه و شه یتان، و له ناگری تا هه تای. بویه، ده بینین کاتی خودا بانگی ئه برامی کرد، ئه وا به رده وام بوو له پلانه که ی بۆ نارده ی بزگاری ده ره که بۆ جیهان. خودی ئه برام بزگاری ده ره که نه بوو، به لام ده بوایه بییت به باوکی نه ته وه یه که که وا ئه و بزگاری ده ره به لینی پی دراوه که لیه دیت.

ئه وه ئه و به لینه بوو که خودا له گه ل ئه برامی به ستا - به و مه رجه ی ولاتی خۆی به جی بیلی و به ره و ئه و شوینه بروت که خودا پیی پشان ده دات. ئایا ئه برام به گوپی خودای کرد؟ تۆ چی ده لئی؟ وشه ی خودا ده فهرمووی: ئیتر ئه برام رۆیشت هه ره وه ک خوداوه ند پیی فهرموو، لوتیش له گه لیدا رۆیشت. ئه برام له ته مه نی هه فتا و پینج سالی دا بوو که له حاران ده رچوو. ئه برام ساره یی ژنی و لوتی برازای و هه موو ئه و ده سکه وتانه ی ده ستیان که وتبوو، له گه ل ئه و که سانه ی له حاران به ده ستیان هی نا بوو، له گه ل خۆیدا برده ی، جا ده رچوو و بۆ زه و ی که نعان رۆیشتن. ئیتر هاتنه زه و ی که نعان. (په یدابوون ۱۲: ۴-۵)

بۆچی ئه برام به گوپی خودای کرد، و پشتی له مالی باوکی و ئاینه که ی کرد؟ ته نها یه که هۆ هه یه. ئه برام متمانه ی به خودا هه بوو. ئه برام نه یه زانی به ره و کوێ ده روات به لام باوه ری به وشه ی په ره و ده ردار هه بوو که فهرمووی، (ده رچۆ! ئه گه ر برۆی، ئه وا زۆر پیروژت ده که م!) ئه برام متمانه ی به خودا هه بوو ولاتی خۆی به جی هیشت هه ره وه که په ره و ده ردار خودا پیی فهرموو. خوداش به دلسۆزی خۆی، به ره و خاکی که نعان برد، که ئیستا پیی ده وتری فه له ستین یان ئیسرا ئیل.

پاشان، نووسراوه پیروژه کان ده فهرمووی: ئه برام به زه ویه که دا تیپه ری.... ئه و کاته که نعانیه کان له زه ویه که دا بوون. جا خوداوه ند بۆ ئه برام ده رکه وت و فهرمووی: (ئه م زه ویه ده ده مه نه وه ی تۆ. (په یدابوون ۱۲: ۶-۷) به م شیوه یه ده روانین که خودا، ئه وه ی که به لینی به ئه برام دا بوو بییات به باوکی گه لیکی نوێ، هه ره ها به لینی خاکیکی نوێ پی دا. ئه وه ش مه به ستی خودا بوو کاتی بۆ ئه برام به ده رکه وت و به لینی پی دا و فهرمووی: (ئه م زه ویه ده ده مه نه وه ی تۆ.)

دووباره شتی که ده بینین که له دانایی مرۆف تی ده په ری. خاکی که نعان خه لکی تیدا ده ژیا. چۆن ئه برام و نه وه ی ده بنه خاوه نی؟ ته مه نی ئه برام هه فتا و پینج سال بوو. ته مه نی ژنه که شی شه ست و پینج سال بوو. ئایا دوو که سی پیر ده توانن ببن به خاوه نی مندا ل و نه وه یان ئه و خاکی پر بکاته وه؟ چۆن ئه مه ده بییت؟

با هه ول بده یڼ به لینی خودا بۆ ئه برام بینینه به رچا و. وه که ئه وه وایه کابرایکی پیر هیج مندا لی نه بییت و له خاکیکی دووره و بیته کورده ستان. له گه ل ژنه پیره که ی بییت، که هه رگیز مندا لی نا بی. کاتی ده گه ن، یه کی پیمان ده لیت، (رۆژیک له رۆژان، خۆت و

نهوهکەت دەبنه خاوهن هه‌موو کوردستان! پیاوه پیره‌که پیده‌که‌نی و ده‌لێت، (تۆ زۆر عه‌نتیکه‌ی! نهوه‌ی من ده‌بنه خاوه‌ن ئەم خاکه‌؟ من هه‌یج نه‌وه‌م نییه‌! پیاویکی پیرم، مندالم نییه‌، وژنه‌که‌شم نه‌زۆکه‌ – و تۆش هاتووی و ده‌لێی که نه‌وه‌ی من زیاده‌که‌ن و ده‌بنه خاوه‌ن کوردستان؟ کابرا تۆ تێک چووی؟)

په‌نگه‌ ئەم په‌رون کردنه‌وه‌یه‌ تۆزێ بێ مانا بێت، به‌لام ئەم جۆره‌ به‌لێنه‌ بوو خودا به‌ ئەبرامی دا – که پیاویکی پیر و جاغ کوێر بوو، و ژنه‌که‌شی نه‌زۆک بوو. بجینه‌وه‌ له‌ به‌شی سێزده‌ خودا چ به‌لێنیکه‌ی به‌ ئەبرام دا. **فهرمووی، (چونکه‌ هه‌موو ئەو زه‌وییه‌ی ده‌یی‌نیت ده‌یده‌مه‌ تۆ و نه‌وه‌ی تۆ تاهه‌تایه‌. نه‌وه‌شت وه‌ک خۆلێ زه‌وی لێ ده‌که‌م، تاکو ئەگه‌ر یه‌کێک توانی خۆلێ زه‌وی بژمێرێت، ئەوا نه‌وه‌ی تۆش ده‌ژمێردرێت. برۆ، به‌ درێژی و پانی زه‌وییه‌که‌دا هاتوچۆ بکه‌، چونکه‌ ده‌یده‌مه‌ تۆ.) (په‌یدابوون ۱۲: ۱۵-۱۷)**

ئایا خودا به‌لێنه‌که‌ی خۆی هه‌ینایه‌ دی؟ ئایا ئەبرامی کرد به‌ نه‌وه‌یه‌کی گه‌وره‌؟ ئایا خاکی فه‌له‌ستینی دا به‌ نه‌وه‌ی ئەبرام؟ به‌لێ بێ گومان! له‌ وانه‌کانی داها‌توودا ده‌زانین که ئەبرام بوو به‌ باوکی نه‌وه‌ی جوله‌که‌ که خودا ئەو خاکه‌ی داپییان که ئەم‌په‌رۆ ناوی ئیسرائیه‌.

پاشان نووسراوه‌ پیرۆزه‌کان ده‌فه‌رمووی: **ئه‌ویش له‌ویدا قوربانگایه‌کی بۆ خوداوه‌ند دروست کرد که بۆی ده‌رکه‌وتبوو. له‌وێشه‌وه‌ گواسته‌وه‌ بۆ چیاکه‌ی رۆژه‌لاتی (بیت ئیل) و چادره‌که‌ی خۆی هه‌لدا.... له‌ویدا قوربانگایه‌کی بۆ خوداوه‌ند دروست کرد و به‌ ناوی خوداوه‌نده‌وه‌ نوێژی کرد. (په‌یدابوون ۱۲: ۷، ۸) یه‌که‌م شت چی بوو ئەبرام کردی، کاتی گه‌یشته‌ خاکی ولاتی نوێ که خودا به‌لێنی پێ دا‌بوو؟ ئازده‌لێکی کوشته‌وه‌ و سووتاندی له‌سه‌ر ئەو قوربانگایه‌ی که دروستی کردبوو. هه‌روه‌ک هابیل و شیت و خه‌تۆک و نوح، ئەبرام به‌ هه‌مان شیوه‌ قوربانی ئازده‌لێ پیشکه‌ش به‌ خودا کرد. بۆچی ئەبرام وای کرد؟ له‌به‌ر ئەوه‌ی هه‌شتا خودا یاساکه‌ی پشت گوی نه‌خستوه‌ و نه‌گۆریوه‌ که ده‌فه‌رمووی: **(لێخۆشبوونی گوناھیش بێ خوێن رشتن نابێت!) (عبرانیه‌کان ۹: ۲۲) ئەبرامیش، وه‌ک هه‌موو نه‌وه‌کانی ئاده‌م گوناها‌بار بوو. تاکه‌ هۆی ئەوه‌ی خودا له‌ گوناها‌ه‌کانی ئەبرام خۆش بوو له‌به‌ر ئەوه‌ بوو ئەبرام باوه‌ری به‌ خودا هه‌ینا و خوێنی قوربانیکه‌ی پیشکه‌ش کرد، که‌وا هه‌یمایک بوو بۆ رزگاری ده‌ره‌ پیرۆزه‌که‌ که‌وا ده‌هاته‌ جیهانه‌وه‌ بۆ ئەوه‌ی له‌باتی گوناها‌باران بمریت.****

ئوه‌ی ئەم‌په‌رۆ دیراسه‌تمان کرد زۆر گرنگه‌ و پێویسته‌ له‌بیری نه‌که‌ین. ئیستا تێ ده‌گه‌ی بۆچی خودا داوای له‌ ئەبرام کرد پشت له‌ مالی باوکی بکات و به‌ره‌و ولاتیکی تر ب‌روات؟ به‌لێ، خودا نیازی وابوو له‌ ئەبرام نه‌وه‌یه‌کی نوێ دروست بکات، که‌وا ده‌بیته‌ (ده‌رگای به‌ره‌که‌ت) بۆ هه‌موو خه‌لکی جیهان. ئەو پلانه‌ی خودا دا‌ینابوو بۆ ئەبرام به‌شیک بوو له‌و پلانه‌ی جوانه‌ی خۆی که له‌ باخچه‌کانی به‌هه‌شت ئاشکرای کردبوو له‌و پۆژه‌ی باپیره‌ گه‌ورنمان ئاده‌م و هه‌وا گوناها‌یان نه‌نجام دا. له‌بیرته‌ چۆن خودا به‌لێنی دا که یه‌کێک دیته‌ جیهانه‌وه‌ بۆ ئەوه‌ی نه‌وه‌ی ئاده‌م له‌ هیزی شه‌یتان رزگار بکات؟ له‌پاش دوو هه‌زار سال، و له‌کاتی ئەبرام، خودا به‌لێنه‌که‌ی خۆی له‌یاد نه‌کردوه‌.

فیربووین چۆن خودا، به‌ دلسۆزی خۆی بانگی ئەبرامی کرد بۆ ئەوه‌ی ببیت به‌ باوکی نه‌ته‌وه‌یکه‌ که رزگاری ده‌ره‌ به‌لێن پێ دراوه‌که‌ لێوه‌ی دیته‌ جیهان. له‌به‌ر ئەوه‌ بوو خودا به‌لێنی به‌ ئەبرام دا و فه‌رمووی، **(ده‌تکه‌م به‌ نه‌ته‌وه‌یه‌کی مه‌زن و به‌ره‌که‌تدارت ده‌که‌م و ناوت مه‌زن ده‌که‌م و ده‌بیته‌ به‌ره‌که‌ت. ئەوانه‌ی داوای به‌ره‌که‌تت بۆ ده‌که‌ن به‌ره‌که‌تداریان ده‌که‌م و نه‌فه‌رتیش له‌ نه‌فه‌رتکارانت ده‌که‌م. هه‌موو نه‌ته‌وه‌کانی سه‌ر زه‌ویش به‌ هۆی تۆوه‌ به‌ره‌که‌تدار ده‌بن.) (په‌یدابوون ۱۲: ۲، ۳)**

له‌ وانه‌ی ئەم‌په‌رمان تێ گه‌یشتی؟ با به‌ دوو په‌رسیار ئەوه‌ی ئەم‌په‌رۆ خوێندمانه‌وه‌ کورت بکه‌ینه‌وه‌. یه‌که‌م: بۆچی خودا داوای له‌ ئەبرام کرد مالی خۆی به‌جێ بێلێ و ب‌رواته‌ ولاتیکی تر؟ له‌به‌ر ئەوه‌ی خودا پلانی هه‌بوو نه‌وه‌یه‌کی نوێ له‌ ئەبرام دروست بکات. دووه‌م: بۆچی خودا ویستی نه‌وه‌یکه‌ی نوێ له‌ ئەبرام دروست بکات؟ له‌به‌ر ئەوه‌ی له‌ رینگای نه‌ته‌وه‌ی ئەو بوو خودا پلانی وابوو پێغه‌مبه‌رانمان

و نووسراوه پيروزه کان و خودی بزگاری دهره پيروزه که مان پی ببه خشی. بویه به کورتی، ده بین کاتی خدای بانگي نه برامی کرد، خدای له پلانہ که ی برده وام بوو بؤ نه وهی بزگاری دهره ی گونا هباران بینته جیهانه وه.

بؤ وانه ی داهاتو مان، فی رده بین بچی نه برام ناوی نرا (دوستی خدای). خدای به رده که تی خوی به سهرتانا بیارینی کاتی بیر له به لینه که ی بؤ نه برام ده کن: (ده تکم به نه ته وه یه کی مه زن و به رده که تدارت ده که م.... هه موو نه ته وه کانی سهر زه ویش به هوی

تووه به رده که تدار ده بن.) (په دابوون ۱۲: ۲، ۳)

گړنگترین پرسپاره کان بڼې وانه یه:

۱. خدای چی به نه برام پاسپارد؟
۲. بڼې خدای نه برامې پاسپارد بڼې ولاتیکې تر بروت؟
۳. نالیره د پاسپارکې گړنگ هه یه. لئی تڼ دهگه ی؟
۴. نایا نه برام به گوئی خدای کرد؟ تڼ چی ده لئی؟
۵. بڼې نه برام به گوئی خدای کرد، و پشتی له ماللی باوکی و ناینه که ی کرد؟
۶. خاکی که نعان خه کلی تیدا ده ژیا چڼ نه برام و نه وه ی ده بنه خاوه نی؟
۷. نایا دوو که سی پیر ده توانن بین به خاوه نی مندال و نه وه یان نه و خاکه پر بکاته وه؟ چڼ نه مه ده بیت؟
۸. نایا خدای به لئنه که ی خوی هینایه دی؟ نایا نه برامې کرد به نه وه یه کی گه وره؟ نایا خاکی فه له ستینی دا به نه وه ی نه برام؟
۹. یه که م شت چی بوو نه برام کردی، کاتی گه یشته خاکی ولاتی نوی که خدای به لئنی پی دابوو؟
۱۰. بڼې نه برام وای کرد؟
۱۱. نیستا تڼ دهگه ی بڼې خدای دا وای له نه برام کرد پشت له ماللی باوکی بکات و به ره و ولاتیکې تر بروت؟
۱۲. له بیرته چڼ خدای به لئنی دا که یه کی که دیته جیهانه وه بڼې نه وه ی نه وه ی نادم له هیزی شهیتان پرگار بکات؟
۱۳. بڼې خدای ویستی نه وه یکی نوی له نه برام دروست بکات؟

پښتو ژبې د دروستۍ:

وهرزی خوینندنه وه ی کتابی پیرۆز

(۲۰۱۶)

Old Testament, Sorani (Draft), International Bible Society, 2005, 2009, 2011; Psalms, Biblica, 2013

Kurdish New Testament, International Bible Society, 1998; Biblica, 2011

هم خوینندنه وه له {The Way of Righteousness by Paul Bramson, 1998} به خهش کراوه ته.

به ره م هینهر: کومه له ی پښتو ژبې د دروستۍ

rrd2011@yahoo.com

www.rrdk.org